

นวนิยายรักพาฝัน “น้ำเลนไฟ” ของกฤษณา อโศกสิน และการสอ ตแพร่พระราชปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” และ “เกษตรทฤษฎีใหม่” The Concept of His Majesty’s Philosophy of “Sufficiency Economy” and “New Theory of Agriculture” in Kritsana Asoksin’s Romantic Novel “Nam Len Fai”

วนิดา บำรุงไทย¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะเชิงวรรณศิลป์ของนวนิยายเรื่อง น้ำเลนไฟ โดยกฤษณา อโศกสิน นวนิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลสูงสุดจากสององค์กรคือเชว่นบุ๊คส์ อวอร์ด และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประจำปี 2554 การศึกษาครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเอกสาร สรุปผล วิจัยได้ว่า นวนิยายเรื่องนี้มีคุณลักษณะดีเด่นในเชิงวรรณศิลป์ด้วย องค์ประกอบหลายด้าน กล่าวคือด้านโครงเรื่อง มีจุดเด่นที่การ คลี่คลายปมเรื่องย่อยอย่างถึงพร้อมด้วยวรรณศิลป์ คือกระชับ สมเหตุสมผล เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของตัวละคร และ เหมาะสมแก่เรื่องแนวพาฝัน รวมทั้งการจบเรื่องอย่างสอดคล้อง กับการมุ่งเทิดพระเกียรติคุณในแนวพระราชดำริ “เกษตรทฤษฎี ใหม่” และทั้งได้อารมณ์หวาน ๆ ของนวนิยายรัก ส่วนการ สอดแพร่การเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใน แนวพระราชดำริ “เกษตรทฤษฎีใหม่” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง” นั้น มีความพอเหมาะพอดีแก่ความเป็นนวนิยาย ด้านตัวละคร มีจุดเด่นที่ตัวละครหลักเป็นตัวละครหลายมิติที่มี ชีวิตชีวาและมีความสมจริง ด้านบทสนทนา เป็นอีกส่วนที่ทำให้ เรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน สอดคล้องกับอารมณ์ของเรื่อง แนวพาฝัน และสอดคล้องกับบุคลิกหรืออุปนิสัยของตัวละครผู้พูด อย่างสมจริง และด้านสำนวนภาษา ประกอบด้วยความราบรื่น สละสลวย ด้วยความดีเด่นในเชิงวรรณศิลป์ดังกล่าว น้ำเลนไฟ จึงเป็นนวนิยายที่ให้ทั้งความสนุกสนานในการติดตามชีวิตของ ตัวละคร ให้ความอึดอัด ความสุข ด้วยความชื่นชมและมีความ หวังในความดีและคนดี และเหนืออื่นใด ความมีคุณค่าในฐานะ นวนิยายเรื่องหนึ่งที่จดจารจารึกพระเกียรติคุณแห่งพระราชา ผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง ที่โลกต้องแซ่ซ้องปิติสรรเสริญ

คำสำคัญ : น้ำเลนไฟ, กฤษณา อโศกสิน, เศรษฐกิจพอเพียง, เกษตรทฤษฎีใหม่, นวนิยายพาฝัน

Abstract

This research article aimed to analyze the literary characteristics of Kritsana Asoksin’s novel “Nam Len Fai”, which received top awards from two organizations: Seven Books Award and Office of the Basic Education Commission in 2010. The study employed the documentary research procedure. The results pointed out to the conclusion that the novel features excellent literary characteristics in various components. As regards **the plot**, its distinction lies in the concise and logical untying of the subplots in a style suitable to both the personality of the characters and the genre of the “romance” story. Furthermore, the novel suitably ends with an aim to pay tribute to His Majesty’s philosophy of “New Theory of Agriculture” as well as with the sweetness of a romantic novel. The tribute to His Majesty’s philosophy of “New Theory of Agriculture” and “Sufficiency Economy” is included in the novel at an appropriate proportion. As regards **the characters**, the distinction lies in the way the main characters are roundly, lively and realistically characterized. **The dialogue**, in addition, contributes to the entertaining narrative, suitable to the mood of a romantic story and realistically appropriate to the personality of the characters. Finally, **the language** of the novel is smooth and beautiful. With these literary features, “Nam Len Fai” is a romantic novel that offers entertainment through the presentation of the characters’ lives, fulfillment through the admiration and hope for good deeds and good people, and, most importantly, value as a novel that pays tribute to a great king whose honor will be forever extolled.

Keywords: Nam Len Fai, Kritsana Asoksin, Sufficiency Economy, New Theory of Agriculture, Romantic Novel

¹ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ความเป็นมาของปัญหา

นวนิยายเรื่อง **น้ำเล่นไฟ** ของกฤษณา อโศกสิน ซึ่งพิมพ์เผยแพร่เป็นตอน ๆ ในนิตยสาร **สกุลไทย** ในระหว่าง พ.ศ. 2553-2552 และพิมพ์เผยแพร่เป็นรูปเล่มใน พ.ศ. 2553 นั้น นอกจากจะได้รับความสนใจติดตามจากนักอ่านกันอย่างมากมาย นวนิยายเรื่องนี้ยังได้รับรางวัลสูงสุดจากองค์กรถึงสองแห่ง คือนวนิยายยอดเยี่ยมประจำปี 2554 ของเซเวนบุ๊คส์ อวอร์ด (ประภัสสร เสวิกุล, ม.ป.ป., ไม่มีเลขหน้า) และนวนิยายดีเด่นประจำปี 2554 ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (“น้ำเล่นไฟ” กฤษณา อโศกสิน คว้านิยายดีเด่น, 2554, ไม่มีเลขหน้า) **น้ำเล่นไฟ** จึงนับเป็นผลงานเด่นของนักเขียนสตรีผู้นี้อีกหนึ่งเรื่องหนึ่ง หลังจากทีนวนิยายของเธอได้รับรางวัลจากสถาบันหลักทุกองค์กรกว่า 20 เรื่อง รวมทั้งรางวัลสำคัญระหว่างชาติ คือวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรต์) และรางวัลนวนิยายดีเด่นถึง 2 เรื่อง ขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (สเปอ.) ด้วยเหตุนี้ กฤษณา อโศกสิน จึงได้รับการเชิดชูเกียรติคุณเป็น “ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์” และรางวัลเชิดชูเกียรติจากกระทรวงศึกษาธิการประเทศชิลี ในฐานะหนึ่งในห้าสิบนักเขียนทั่วโลกผู้มีผลงานวรรณกรรมดีเด่น (ไพลิน รุ่งรัตน์, 2549, หน้า 026-027) ล่าสุดในปีพ.ศ. 2555 นี้คือรางวัล “นราธิป” (ก้อนหินริมทาง, 2555)

ความดีเด่นของนวนิยายเรื่อง **น้ำเล่นไฟ** นั้น รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ ประธานคณะกรรมการตัดสินรางวัล เซเวนบุ๊คส์ อวอร์ด ประเภทนวนิยาย กล่าวว่านวนิยายเรื่องนี้นำเสนอคุณค่าของอาชีพเกษตรกรรมพร้อมประเด็นปัญหาของสังคม ด้วยวรรณศิลป์ของนวนิยายที่ชวนอ่าน มีความโดดเด่นด้านเนื้อหาแนวคิดที่สร้างสรรค์ ตัวละครมีชีวิตชีวา ภาษาสละสลวย และรสอารมณ์ที่ให้ความเพลิดเพลินบันเทิง (“น้ำเล่นไฟ” นวนิยาย โดย “กฤษณา อโศกสิน”, 2554)

นอกจากนี้ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2554, หน้า 19-28) ยังยืนยันคุณค่าของนวนิยายเรื่องนี้อีกครั้งด้วยบทวิจารณ์ซึ่งเพิ่มเติมประเด็นข้างต้นว่า **น้ำเล่นไฟ** สะท้อนสภาพปัญหาของเกษตรกรไทยไว้อย่างหนักหน่วง รวมทั้งการเสนอให้เห็นว่านายทุนและเกษตรกรสามารถเดินไปด้วยกันในลักษณะพึ่งพาเกื้อกูลกันและกัน เป็นแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในขณะเดียวกันก็มีได้ละเลยเงื่อนไขความขัดแย้งในตัวละครหลายคู่หลายแบบ อันเป็นเสน่ห์ที่ชวนติดตามเรื่อง ทั้งสร้างสีสันเพิ่มรสอารมณ์ให้เข้มข้นด้วยบทสนทนา การต่อปากต่อคำของตัวละครเอกโดยตลอดเรื่อง

ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอคำนิยมในการยกย่องให้ “**น้ำเล่นไฟ**” เป็นนวนิยายดีเด่น

พระราชดำริ “เกษตรทฤษฎีใหม่” กับพระราชปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นเนื้อหาประสมกับเรื่องราวชีวิตของตัวละครได้อย่างกลมกลืน ทำให้ผู้อ่านได้รับคุณค่าทั้งความสุนทรีย์และวิชาการ (รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2554, หน้า 28)

ประภัสสร เสวิกุล นักเขียนนวนิยายมีชื่อผู้หนึ่งในวงวรรณกรรมไทย แสดงความเห็นว่นวนิยายแทบทุกเรื่อง ของกฤษณา อโศกสิน เป็นที่ประทับใจของนักอ่านเสมอ รวมทั้งนวนิยายเรื่องล่าสุดคือ “**น้ำเล่นไฟ**” ซึ่งผู้เขียนอัญเชิญแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นประเด็นของเรื่อง โดยสะท้อนผ่านครอบครัวเกษตรกรที่ยึดมั่นในการทำการเกษตรแบบยั่งยืน ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมกับการทำธุรกิจตลาดสดอย่างสร้างสรรค์ ไม่แสวงกำไรเกินควร (ม.ป.ป., ไม่มีเลขหน้า)

ด้านนักอ่านผู้หนึ่งกล่าวว่า นวนิยายเรื่อง **น้ำเล่นไฟ** เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก ต้องเอาใจช่วยตัวเอกอย่างระทึกใจจนจบเรื่อง (นายอิส เมฆธรา, 2554)

สำหรับผู้ประพันธ์ กฤษณา อโศกสิน กล่าวว่านวนิยายเรื่องนี้เป็นเรื่องที่เขียนยาก เพราะด้วยเจตนาคือการอัญเชิญพระราชกรณียกิจด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นสาระหลัก จึงมีประเด็นปัญหาว่าจะเสนอเรื่องราวอย่างไรจะไม่ทำให้เป็นสารคดีมากเกินไป (คำนำจากผู้เขียน, 2553, ไม่มีเลขหน้า; ศรีธยา, 2554, หน้า 39)

ด้วยความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น บ่งชี้ว่า **น้ำเล่นไฟ** เป็นนวนิยายไทยที่น่าสนใจอย่างยิ่งเรื่องหนึ่งทั้งในแง่ของคุณค่าด้านความบันเทิงและคุณค่าทางสาระ และโดยที่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยนวนิยายเรื่องนี้ในทางหนึ่งทางใด บทความวิจัยฉบับนี้จึงนำเสนอการศึกษาคุณลักษณะเชิงวรรณศิลป์ของนวนิยายเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจวรรณกรรมซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมากเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ ทั้งในอีกแง่หนึ่งยังเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายไทยร่วมสมัยอีกด้วย

กระบวนวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยฉบับนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสารและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ นวนิยายที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์ คือ **น้ำเล่นไฟ** ของ กฤษณา อโศกสิน ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2553 สำนักพิมพ์เพื่อนดี

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิเคราะห์คุณลักษณะทางวรรณศิลป์ของนวนิยายเรื่อง น้ำเลนไฟ สรุปผลได้ว่านวนิยายเรื่องนี้มีคุณลักษณะที่โดดเด่นในเชิงวรรณศิลป์ ดังผลสรุปพร้อมอภิปรายในแต่ละด้านดังนี้

กลวิธีด้านโครงเรื่อง

กฤษณา อโศกสิน ผู้ประพันธ์ น้ำเลนไฟ ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจุดประสงค์ของนวนิยายเรื่องนี้ คือการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระราชกรณียกิจและแนวพระราชดำริ “เกษตรทฤษฎีใหม่” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (ศรีธยา, 2554, หน้า 40-39) โดยมีตัวละครสำคัญ ฉาน เป็นเกษตรกรผู้มั่นคงและมั่นใจที่จะดำเนินกิจการเกษตรของครอบครัวโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังเพิ่มสาระความน่าสนใจของโครงเรื่องด้วยการผูกร้อยเรื่องราวของเกษตรกรแนวทฤษฎีใหม่เข้ากับการดำเนินงานตลาดสดยุคใหม่ โดยมีตัวละครสำคัญ นายดัด วงศ์มิตรา เป็นคหบดีเจ้าของตลาดสดสมัยใหม่ตามแนวพัฒนาของ “ตลาดสดนำซื้อ”² มีจุดเชื่อมโยงตัวละครทั้งสองครอบครัวคือ ดวงแก้ว บุตรสาวคนเล็กของนายดัดซึ่งหนีออกจากบ้านตั้งแต่วัยสาว ด้วยความเคียดแค้นที่ถูกพ่อลงโทษรุนแรงเพราะเธอดังคร่ำครวญไม่ฟังประสงค์ ดวงแก้วได้มาพึ่งพิง ยินดี เพื่อนสนิทผู้เป็นภรรยาของฉาน แต่เพียงไม่นานนักยินดีได้เสียชีวิตจากการคลอดบุตรหญิง ดวงแก้วต้องทำหน้าที่แม่ของเด็ก และต่อมาเธอก็ตกลงปลงใจเป็นภรรยาของฉาน มีบุตรชายคือเด็กชายฉาย เป็นเวลาถึงยี่สิบปี นายดัดจึงติดตามพบบุตรหญิงคนเดียวของเธอ และเพื่อชดเชยช่วงชีวิตที่หายไปจากครอบครัวของดวงแก้ว นายดัดจึงซื้อที่ดินให้ พร้อมทั้งขอให้ดวงแก้วและฉานดำเนินกิจการไร่ผักปลอดสารพิษตามแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อส่งตลาดตรimitr ของเขา ซึ่งนับเป็นการทำธุรกิจครบวงจรตามแนวคิดสมัยใหม่อีกด้วย

โครงเรื่องแนวพาฝัน ความเกี่ยวโยงของสองครอบครัวได้นำมาสู่โครงเรื่องหลักของเรื่อง คือความสัมพันธ์แบบ “พ่อแถมั่งอน” ของหนุ่มสาวซึ่งเป็นตัวละครเอกได้แก่ ดินดี หลานปุ่นโตของนายดัด และมีศักดิ์เป็นหลานอาของดวงแก้วกับยลโฉม บุตรสาวของฉานที่เกิดจากยินดี โดยมีปมขัดแย้งเล็กน้อย เช่นการกำหนดให้ดินดีพาลไม่ถูกตาถูกใจ ไม่รู้สึกสนิทใจว่ายลโฉมเป็นลูกผู้น้องตามความเข้าใจของเขา ขณะเมื่อยังไม่ทราบว่ายลโฉมสาวไม่ใช่บุตรแท้ ๆ ของดวงแก้ว ด้วยความขุ่นข้องหมองใจในพฤติกรรมหายสาบสูญไปถึงยี่สิบปีของอาหญิง เพราะเห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้ปู่ตกอยู่ในห้วงทุกข์เนิ่นนานและയാตรอมใจจน

เสียชีวิตในที่สุด รวมทั้งเขมนั่นไส่ชายที่ยลโฉมคบหาอยู่ ฝ่ายยลโฉมก็ไม่พอใจกับท่าทีที่ไม่เป็นมิตรนักของชายหนุ่ม แต่ในที่สุดเรื่องก็ลงเอยด้วยดีตามแบบของนวนิยายรักพาฝัน

ด้วยโครงเรื่องแนวพาฝันดังกล่าว ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มิได้ส่งสารหรือแนวคิดที่โดดเด่นน่าสนใจหรือจับใจถึงนวนิยายแนวสะท้อนหรือจำลองภาพชีวิตเรื่องอื่น ๆ จำนวนมากของกฤษณา อโศกสิน ทั้งนี้ไม่ถือว่าเป็นความอ่อนด้อยหรือลดคุณค่าของเรื่อง เพราะเป็นไปตามปกติธรรมชาติของเรื่องพาฝัน ดังที่หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ อธิบายว่า การพิจารณานวนิยายต้องคำนึงประเภทหรือแนวของเรื่อง ถ้าเนื้อหาเป็นประเภทพาฝันก็ต้องทำใจและเข้าใจคติกาของเรื่องแนวนั้น คือความเป็นอุดมคติ ซึ่งเป็นความงดงามรื่นรมย์ และพิจารณาหรือวิจารณ์ไปตามคติกาของเรื่องแนวพาฝัน (2522, หน้า 114)

การใช้โครงเรื่องแนวรักแบบพ่อแถมั่งอน เป็นเจตนาของผู้เขียนที่จะไม่ให้น้ำหนักของเรื่องเป็นเรื่องราวสะท้อนกิเลสมนุษย์ดังแนวชีวิตสะท้อนอารมณ์ ด้วยเหตุผลของผู้เขียนว่า “...เพราะในความเป็นเกษตรกรทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราถือว่าเป็นเรื่องของสูง...” อีกทั้งผู้เขียนยังเพิ่มความยากในการกำหนดโครงเรื่องยิ่งขึ้นไปอีก ด้วยการกำหนดโจทย์ว่า “...จะเชิดชูแต่ความดีงามด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ และแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้อ่านเห็นเด่นชัด จึงไม่สมควรที่จะทำให้ตัวละครต่างพร้อยจนเสียหายแก่เนื้อหา...” (ศรีธยา, 2554, หน้า 41-40) ตัวละครสำคัญจึงมีลักษณะที่ผู้ประพันธ์กล่าวว่า “ล้วนเป็นคนดีด้วยกันทั้งนั้น” และ “เป็นคนต้นแบบเปี่ยมไปด้วยศีลธรรม” (ศรีธยา, 2554, หน้า 48) คนต้นแบบที่กล่าวคือฉาน ตัวละครสำคัญผู้เป็นเกษตรกรโดยยึดมั่นแนวพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง และนายดัด ต้นแบบนักธุรกิจที่ดำเนินกิจการอย่างยึดมั่นในคุณธรรม ซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคราคา

แม้จะมีตัวละครที่มีบทบาทเป็น “พระรอง” และ “นางรอง” คือยอดยิ่ง ชายหนุ่มผู้มาติดพันยลโฉม กับสกุณี หญิงคู่รักของดินดี แต่ตัวละครทั้งสองก็ไม่มีบทบาทเป็นตัวละครฝ่ายร้ายที่จะทำให้เกิดปมขัดแย้งอันเด่นชัดหรือสร้างเหตุการณ์ที่เร้าอารมณ์ โดยเฉพาะสกุณี ซึ่งมีบทบาทในเรื่องน้อยและชัดเจนว่าไม่อาจเป็นคู่แข่งกับ “นางเอก” ได้ การที่ตัวละครสำคัญล้วนเป็นคนดีทั้งไม่มีตัวละครร้ายจัด ๆ ปมขัดแย้งไม่โดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละคร หรือปมขัดแย้งจากสถานการณ์ภายนอก รวมทั้งปมภายในจิตใจของตัวละคร ทั้งหมดเหล่านี้เป็นจุดสำคัญที่จะทำให้เรื่องราวของตัวละครกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะจืดจางไม่มีสีสัน

² “ตลาดสด นำซื้อ” เป็นตลาดที่พัฒนาในระดับมาตรฐานตามโครงการของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข คือเป็นตลาดที่มีโครงสร้างมั่นคงแข็งแรง สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการพัฒนาจนผ่านเกณฑ์การพัฒนาในระดับครบ 3 ด้าน คือ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยอาหาร และด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (ข้อกำหนด ตลาดสด นำซื้อ, ม.ป.ป.)

อย่างไรก็ตาม กฎหมาย อโศกสิน ได้หาทางออกไว้หลาย กลวิธี กลวิธีหนึ่งในด้านโครงเรื่อง คือการกำหนดแนวเรื่อง ให้สอดใส่ด้วยแนวรักผาผันดังกล่าว ซึ่งก็ช่วยให้ประสบความสำเร็จไปแล้วในขั้นต้น ด้วยเหตุที่นวนิยายรักเป็นวรรณกรรมที่ครองใจตลาดเสมอ ดังที่ฟิชเชอร์แสดงข้อมูลว่า นวนิยายรักผาผันเป็นที่นิยมอย่างสูง เป็นประเภทนวนิยายที่ขายดีที่สุดอย่างต่อเนื่องในสหรัฐอเมริกา (Fisher, 2010) ทั้งนี้ สิทธา พินิจภูวดล ให้ความเห็นว่าผู้อ่านนวนิยายซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรีจะสนใจเรื่องราวความรักที่สดชื่น เสียสละ และสมหวัง (สิทธา พินิจภูวดล, 2516, หน้า 78) หรืออาจกล่าวได้ว่าอารมณ์รักหรือความรักเป็นอารมณ์อันสำคัญยิ่งของปुरुष ดังที่ฮัทช์ นักเขียนนวนิยายโรแมนติคย้ำว่าความรักเป็นอารมณ์สากลของมนุษยชาติ ทั้งเป็นอารมณ์พื้นฐานที่สุดในความต้องการของมนุษย์ ต่อจากอาหาร เสื้อผ้า และที่อยู่อาศัย (Hatch, 2012) เนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับความรักและผลกระทบที่นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งนวนิยาย จึงเป็นสิ่งที่กระทบใจ เราอารมณ์ผู้รับสารได้เสมอ

และแม้ว่าในอีกด้านหนึ่ง การใช้แนวรักผาผันเป็นโครงเรื่องสำคัญมีความหมิ่นเหม่ต่อการนำพาเรื่องราวไปสู่ความหย่อนคุณภาพ กลายเป็นนวนิยาย “น้ำเน่า” ได้ง่าย ๆ แต่หากผู้เขียนสามารถเสนอเรื่องได้อย่างที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าการเป็นไปได้ของรักแนวผาผันก็มีได้นำรังเกียจ ดังที่บาร์เน็ต เบอร์แมน และเบอร์โตให้ความเห็นว่า การผาผันเพียงเป็นกลวิธีที่ใช้ได้ในนวนิยาย แต่จะต้องมีเหตุผลและเชื่อถือได้ (Barnet, Berman, and Burto, 1961, p. 17) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม สรุปได้ว่าน้ำเน่าเฟ้อ เสนอความผาผันได้อย่างประสบความสำเร็จ ห่างไกลจากความเป็น “น้ำเน่า” อย่างมาก

ด้วยความเป็น “มือเก่า” ผู้ช่ำชองชั้นเชิง แม้กฎหมาย อโศกสิน จะเดินเรื่องด้วยสูตรสำเร็จของเรื่องรักแนวพองแ่งแม่งอน คือความสัมพันธ์ระหว่างดินดีและยลโฉมที่เริ่มด้วยความรู้สึกไม่พึงใจกันในขั้นต้น และกลับพัฒนาสู่ความเป็นคู่รักในขั้นปลาย แต่ก็ไม่ได้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกขัดเคือง ด้วยกลวิธีนำเสนอได้อย่างมีความเป็นเหตุเป็นผล จากบริบทแวดล้อมและภูมิหลังของตัวละคร เช่น การที่ดินดีพาลไม่ถูกตาถูกใจยลโฉม เพราะขัดเคืองใจอาหญิงว่าเป็นต้นเหตุความโศกเศร้าของปู่และการตรอมใจตายของย่า ผ่นวกกับความเขม่นหมั่นไส้ ยอดยิ่ง ชายหนุ่มผู้มาติดพันยลโฉม รวมทั้งการสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกทั้งดินดี ยลโฉม และตัวละครหลักอีกผู้หนึ่งคือปุดดี ทำให้เรื่องทั้งเรื่องดำเนินและพัฒนาไปได้อย่างสมจริง ดังผลวิเคราะห์ด้านตัวละครที่นำเสนอในลำดับต่อไป

กลวิธีสร้างปมปัญหา นวนิยายเรื่องนี้ไม่โดดเด่นที่ปมปัญหาหลัก คือความขัดแย้งระหว่างพระเอกกับนางเอก เพราะ

เป็นไปตามสูตรสำเร็จทั่ว ๆ ไป แต่ผู้แต่งใช้กลวิธีสร้างปมย่อย ๆ ที่ชวนติดตาม เช่น การที่ยลโฉมมียอดยิ่งมาติดพัน และยลโฉมก็คบหาเป็นเพื่อนสนิทที่อาจสานต่อความสัมพันธ์ในขั้นลึกซึ่งต่อไป ในขณะที่ผู้อ่านรู้จักยอดยิ่งเป็นอย่างดี ทั้งความเก๋ ล่อน ความเอาแต่ใจ และความเขม่นหมั่นไส้ แต่ยลโฉมไม่ทราบแง่มุมด้านลบเหล่านี้เลย จึงเป็นปมปัญหาที่ผู้อ่านต้องเอาใจช่วยนางเอกให้รอดพ้นปากเหยี่ยวปากกา ไปถึงมือพระเอกได้อย่างปลอดภัย

ปมย่อยที่ทำให้ผู้อ่านติดตามเอาใจช่วยอีกปมหนึ่งก็คือ ปัญหาที่ยลโฉมต้องเผชิญจากการที่เธอไม่ใช่ลูกสาวของดวงแก้ว เมื่อดวงแก้วกลายเป็นทายาทกองมรดกมูลค่าสูงของนายตัด ซึ่งนอกจากจะทำให้ยลโฉมกระอักกระอ่วนใจในท่าทีการแสดงความรักความเมตตาของนายตัดที่มีต่อในฐานะที่เธอเป็นหลานแล้ว ยังนำมาซึ่งความรำวรานใจเพราะความคิดที่ตอกย้ำกับตนเอง “ขณะที่แม่กับน้องได้พบญาติ เพราะเขาเป็นเลือดเนื้อกันและกัน หากหล่อนสิ กลับถูกขัดขวางด้วยความเป็น ‘คนอื่น’ คิดขึ้นมาถึงตรงนี้ก็ยิ่งสะท้อนสะท้อน” และที่สำคัญที่สุดคือความลำบากยากใจที่เธอจะต้องเปิดเผยความจริงนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อความถูกต้องที่จะไม่มีสิทธิมีส่วนในทรัพย์สินของตระกูล “ตรีมิตรรา” (กฎหมาย อโศกสิน, 2553, หน้า 160) ดังที่ยลโฉมบอกดวงแก้วว่า

“ตอนแรกโฉมตั้งใจจะบอกพี่ยอดก่อนใคร ๆ ว่า โฉมไม่ใช่ลูกแม่” หล่อนเริ่มอย่างตรงไปตรงมาไม่อ้อม ค้อมด้วยแววตาที่ยังคงสะท้อนใจ ความร่ำรอนซึมซ่านทั่วไปในสีหน้าและ ริมฝีปากที่เฝ้ามสนิท...”

(กฎหมาย อโศกสิน, 2553, หน้า 335)

และในอีกตอนหนึ่งเป็นบทสนทนาระหว่างยลโฉมกับดวงแก้ว

“‘เป็นความผิดของแม่เองที่ไม่ชอบบอกใครว่าโฉมไม่ใช่ลูก’ ดวงแก้วนั่งไปบิดใจหนึ่งจึงเอ่ยออกมา ‘แล้วยังไม่อยากให้ใครมาตอกย้ำด้วยว่าไม่ใช่ เพราะในใจแม่ไม่มีคำนี้ ไม่มีความรู้สึกอะไรบอกเลยว่าโฉมไม่ใช่ลูกแม่’

‘แต่เมื่อไม่ใช่ โฉมก็ต้องบอกทุกคนว่าไม่ใช่’ น้ำตาเยิ้มออกมาหล่อจนท้ายที่สุดก็หยดลงมา ‘ก็ไม่ใช่ สำหรับเขาเท่านั้นละแม่ แต่ใช้สำหรับเรา’”

(กฎหมาย อโศกสิน, 2553, หน้า 337)

ผู้เขียนได้เสนอการคลี่คลายปมปัญหาในใจของยลโฉมได้อย่างมีวรรณศิลป์ ถือเป็นตอนที่ดีที่สุดในตอนหนึ่งของเรื่อง โดยที่ยลโฉมเปิดเผยความจริงอันแสนอึดอัดคับข้องใจของเธอหลังเรื่องราวดำเนินไปกว่าครึ่งเรื่อง เธอบอกดินดีในขณะที่รับประทานอาหารด้วยกันที่ห้องอาหารภายในโรงแรมใหญ่ด้วยคำพูดสั้น ๆ เรียบ ๆ ว่า “ฉันไม่ใช่ลูกแท้ของแม่” ท่าทีของดิน

ดีก็เป็นไปตามความเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของเขา และความสัมพันธ์ฉันผู้ใหญกับผู้เยาว์กว่า คือ “ดินดีถึงแก่วางล้อม กับมีดลงบนจานด้วยความตกใจ นัยน์ตาเบิกกว้าง ‘อ้าว...แล้ว เป็นลูกใคร’” และเมื่อยลโฉมเล่าความให้ฟังอย่างเศร้าหมอง ผู้ประพันธ์ให้คำบรรยายกิริยาอาการของดินดีในตอนนี้อย่างดีเยี่ยม คือสั้นกระชับแต่ได้อารมณ์ความรุนแรงตามที่ควรจะเป็น คือ “ชายหนุ่มจิ้มอาหารคำสุดท้ายเข้าปาก ดื่มน้ำอย่างนึกไม่ออก ว่ารู้สึกอย่างไร ท้ายที่สุดก็บอก ‘นี่ช็อกเลยรู้ไหม’” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 354)

ส่วนท่าทีของเด็กชายฉายเมื่อพี่สาวของเขาบอกเล่าความลับนี้ในโอกาสเดียวกันต่อจากที่เพิ่งบอกดินดี เป็นอาการปฏิกิริยาน่าเอ็นดูและน่าขบขัน เหมาะสมแก่วัย พร้อมคำพูดอันชวนใจด้วยความรักระหว่างพี่น้องและลักษณะนิสัยซึ่งประกอบด้วยสุขภาพจิตอันดีของเด็กชาย ด้วยกิริยาหงายมือได้ฟังครั้งแรก “เด็กชายฉายหยิบช้อนตักของหวานค้างอยู่อย่างนั้น พลังมองหน้าผู้พูดอย่างงง ๆ ราวกับพี่สาวกำลังพูดภาษาอื่น” ครั้นยลโฉมบอกเล่ายืนยันความ เด็กชายก็ยังย้ำถามว่า “นี่พี่พูดจริง ๆ นะ ไม่ได้หลอกเค้านะ” และเมื่อทราบความจริงแน่ชัดและผ่อนคลายจากความตกใจแล้ว เขาก็บอกพี่สาวว่า “ถึงรู้ว่าพี่เป็นลูกคนละแม่ แต่ทุกอย่างก็เหมือนเดิมจริงมะ...ฉายไม่เห็นจะโกรธเกลียดอะไรเลย เคยรักพี่ยังงี้ก็รักยังงั้น” ทั้งให้มั่นใจแก่ยลโฉมอีกครั้งด้วยวาจาประกอบอวัจนภาษา “ตามคโสมเป็นประกายบริสุทธิ์” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 357-355)

นวนิยายเรื่องนี้สรุปท้ายการคลี่คลายปมอันหนักหนาในใจของยลโฉมซึ่งผ่านไปได้เปลาะหนึ่งในตอนนี่ว่า “ความตกใจเมื่อครูของทั้งสอง บัดนี้หายวับไปกับตา... เหมือนไม่เคยได้ยินได้ฟังเรื่องราวที่ไม่คาดฝันเมื่อไม่กี่นาที่ที่ผ่านมา ราวกับโยนหินก้อนเล็ก ๆ ลงน้ำ เพียงฮึดใจจอกแหนก็กลับเสียสิ้น” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 357)

การคลี่คลายปมเรื่องเดียวกันนี้ในก้าวต่อไปอันเป็นเปลาะสำคัญ คือการแจ้งให้นายดัดรับรู้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของดินดีโดยปริยาย ผู้เขียนใช้กลวิธีให้ดินดี “เล่าเรื่อง” แบบสนุก ๆ เพื่อให้ผู้อาวุโสตระหนักกันไป ทั้ง ๆ ที่ดินดีไม่รู้รู้สึกสนุกนัก แต่การดำเนินความตอนนี้ก็ “สนุก” และ “น่ารัก” สำหรับผู้อ่านด้วยลีลาเล่าอย่างมีชั้นเชิงของดินดี และบุคลิกฉลาดเฉลียวของนายดัด ที่พอฟังเรื่องเล่าของดินดีเกี่ยวกับ “เด็กคนเดียวมีแม่สองคน” พร้อมแจ้งรายละเอียดแล้วตามด้วยคำถามว่า “...ถ้าเป็นปู่กะอ จะเกลียดเด็กไหมในฐานะที่เขาไม่ได้เป็นอะไรกับปู่” นายดัดก็จับต้นชนปลายได้ถูกและแสดงชัดเจนว่าเขาไม่เห็นเป็นปัญหาด้วยวาจาบอกกล่าวแก่ยลโฉมอย่างเป็นเหตุเป็นผลและเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของนาง รุกฤกรหลานของ

นายดัด “เออ...ถึงเียงจะไม่เป็นอะไรกับข้า ข้าจะนึกว่าเป็นก็ได้จริงไหม ก็ข้ามันคนกิเลสหนานี้ะ รักใครหลงใครแล้วก็มีจะถอนใจยาก..” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 370-368) นอกจากนี้ นายดัดยังกำชับดินดีอย่างผู้สูงอายุ มากด้วยประสบการณ์ชีวิตและความเมตตาปรานี “อย่าลืมนะว่าอย่ามันไม่ได้เป็นเลือดเนื้อของเราเราก็ยังต้องเห็นใจมัน เมตตามัน ตอนรับมันเหมือนมันเป็นแขกของเรา หรือถ้าเียงไม่เห็นแก่มันก็ควรจะต้องเห็นแก่อาเณียง” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 443)

กล่าวได้ว่าในปมปัญหานี้เองที่ผู้เขียนแสดงฝีมือชั้นครูให้ปรากฏ ด้วยการคลี่คลายอย่างกระชับและลงตัว โดยไม่โศกกำสรดกระซอกอารมณ์จนหลุดแนวพาฝัน และก็ไม่อาจติติงว่าเป็นฝันที่หวานล้นเกินความเป็นไปได้หรือขาดความสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะของตัวละคร

การคลี่คลายปมย่อยของเรื่องอีกจุดหนึ่งที่แม้ได้ซับซ้อนเท่า แต่ก็เห็นได้ว่าภฤศนา อโศกสิน ใช้ฝีมือการเดินเรื่องได้อย่างน่าชื่นชม คือในตอนที่ดินดีบอกยลโฉมความสัมพันธ์กับสกุณี โดยที่หญิงสาวมิได้มีความผิดใด ซึ่งหากขาดศิลปะชั้นเชิงการดำเนินเรื่องตอนนี้ พระเอกอย่างดินดีก็อาจเป็น “ชายเลว” ไปได้ง่าย ๆ

ผู้เขียนนำเสนอเหตุการณ์ตอนนี้ด้วยบทสนทนา โดยเริ่มจาก “ดากล” ผู้เป็นพ่อ ถามดินดีว่า

“จะไปหาปู่เมื่อไหร่”

“คงสาย ๆ ละมังชะ” อีกฝ่ายตอบด้วยท่าทีที่ครุ่นคะนึ่ง

“เดี๋ยวผมรับไปกินอาหารเช้าสักนิด”

“ทำไมไม่กินเที่ยง”

ลูกชายนั่งพร้อมกับก้มหน้าลงคนกาแพชคลักไปมา ขณะที่พ่อฉีกปาท้องโก๋เข้าปาก ในที่สุดเจ้าตัวก็เงยหน้าขึ้นบอกเบา ๆ

“ผมคงจะต้องเลิกกับณิแล้วละพ่อ”

(ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 545)

บทสนทนาตอนนี้แสดงให้เห็นว่าดินดีมีความกังวลใจอย่างสำนึกในความเป็นผู้ผิดของตน ต่อจากนั้น บทประพันธ์มิได้เสนอว่าคู่รักที่กำลังจะแปรเป็นคูร้าง ได้พูดคุยกันอย่างไร แต่ตัดความไปหลังการบอกเลิกรากันแล้วนายดัดได้ถามดินดีถึงสกุณี ชายหนุ่มก็มีกิริยาไม่สบายใจ คือ “อีกอ๊วกพร้อมกับอึมเซียว ๆ” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 545) ในเวลาไล่เรี่ยกัน เมื่อเด็กชายฉายถามถึง “แฟนพี่ติ” ก็เป็นอีกครั้งที่ดินดีแสดงอาการอับบงบอกถึงความสะเทือนใจ เมื่อคิดถึงคำพูดของหญิงที่เคยคบหากันฉันคนรัก “สีหน้าสลดลงไปเมื่อนึกถึงถ้อยคำของสกุณี ‘ณิก็รักอยู่แล้วละว่าคงไม่นานเกินรอหรอกนะที่ณิจะได้เห็นติเดินจากไป แล้วก็บอกว่าไปละนะ เพราะรักณิไม่พอหรือเพราะพบคนที่ใช่’” (ภฤศนา อโศกสิน, 2553, หน้า 548-547)

การคลี่คลายเรื่องดังกล่าวนับว่าเป็นการเสนอเนื้อหาที่มีความพอเหมาะพอดี โดยใช้ตัวละครอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ดินดีได้แสดงความเป็นลูกผู้ชายที่มีสำนึกรับผิดชอบโดยเหมาะสม และใช้คำพูดของสฤณีตั้งยกมาข้างต้นเป็นการบอกในที่ว่าการยุติความสัมพันธ์ของเขาทั้งสองไม่ใช่ความผิดร้ายของดินดี รวมทั้งการที่ผู้เขียนเลือกที่จะไม่แสดงรายละเอียดการพูดคุยเพื่อเลิกร้าง ก็เป็นการตัดข้ามฉากเศร้าเพื่อเลี่ยงการทำลายบรรยากาศนวนิยายพาฝัน อย่างที่เห็นได้ว่าผู้เขียนใช้ฝีมือและความคิดกลั่นกรองได้อย่างเหมาะสม ทั้งสร้างความเป็นเหตุผลด้วยการปูพื้นเรื่องให้ผู้อ่านทราบในขั้นต้นว่าความสัมพันธ์ของคนทั้งสองส่อแววไม่ยั่งยืนอยู่แล้ว เพราะต่างพร้อมด้วยรูปและทรัพย์ ต่างมีโอกาสสูงที่จะเลือกคู่ครอง จึงมีเหตุการณ์ “ลื่นกับพื้น” กระแทกกัน แบบไม่มีใครยอมใคร (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 83) โดยเฉพาะดินดีซึ่งความเป็นชายเปิดโอกาสมากกว่า จึงมีประวัติคบหาและร้างรา จนดากถามเชิงตำหนิว่า “แกคบผู้หญิงมาก็คน เคยนับมั่งไหมว่าคนไหนทิ้งแก” และดินดีก็ตอบแบบไม่เห็นเป็นเรื่องสำคัญคือ “ผลัดกัน...เขาทิ้งผมมั่ง ผมทิ้งเขามั่ง อยู่ที่ว่าใครจะเจ้าอารมณ์กว่าใครเท่านั้นแหละพ่อ...หรือไม่ก็หมายความว่าถ้ายังทิ้งอยู่ ก็ถือว่ายังไม่ใช่” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 97) การดำเนินเรื่องและคลี่คลายปมปัญหาของเรื่องตอนนี้จึงนับเป็นแง่มุมทางวรรณศิลป์ของเรื่องอีกจุดหนึ่งของนวนิยายเรื่องนี้

จุดเด่นอีกตอนหนึ่งของ **น้ำเลนไฟ** คือฉากจบเรื่องที่ทั้งสองคล้องกับการเกิดพระเกียรติคุณในแนวพระราชดำริ “เกษตรทฤษฎีใหม่” และทั้งได้อารมณ์หวาน ๆ ของนวนิยายรัก โดยเสนอการสานสัมพันธ์รักระหว่างดินดีกับยลโฉมด้วยการแปลงโฉมเป็นชาวนาลงนาหวานข้าวด้วยกัน ร่วมกับเด็กชายฉวยและ ดวงแก้ว ในบรรยากาศย้อนกลับไปในอดีต คือดินดีโพกศีรษะด้วยผ้าขาวม้าห่มชาย ส่วนยลโฉมและมารดาสวมกอบ “แสงสีอันสดสว่างที่สาดกระจ่างในท้องทุ่ง อาบร่างทั้งสี่คนที่มิกระบุงอยู่กับเฒ่า เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมชลสิทธิ์ในกำมือที่สลัดออกไป กระจายเป็นสายอยู่ในอากาศ ครั้นแล้วจึงหายวับไปกับตา” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 561)

อย่างไรก็ตาม ในด้านโครงเรื่องของนวนิยายซึ่งมีความยาวถึง 564 หน้าเรื่องนี้ น่าจะกระชับขึ้นได้ หากตัดเนื้อความบางตอนที่น่าจะไม่จำเป็นต้องเสนอรายละเอียด เช่นตอนที่ฉานพาดวงแก้วไปเดินเที่ยวที่ศูนย์การค้า และเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างนายหยั่งใจกับนางเพลินศรี บิดามารดาของยลโฉมยิ่ง เพราะตัวละครไม่ใช่ตัวละครหลัก และความทั้งสองตอนนี้ก็ส่งสารที่ไม่สำคัญนัก อาจเลือกใช้การบรรยายเพียงไม่กี่ประโยคก็จะเหมาะสมกว่า ดังเช่นที่ผู้เขียนจำกัด “พื้นที่” ของสฤณี ให้อยู่ในขอบเขตอันพอเหมาะพอควรแก่บทบาทซึ่งเป็นเพียงหญิงคนรักของดินดี

การนำเสนอแนวพระราชดำริ ด้านการสอดใส่สาระที่ผู้เขียนกำหนดไว้ คือการเกิดพระเกียรติแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กฤษณา อโศกสิน ใช้กลวิธีสอดแทรกไปกับการดำเนินเรื่องที่วางไว้อย่างรัดกุม ด้วยการกำหนดให้ตัวละครผู้หนึ่ง คือฉานประกอบอาชีพเกษตรกรรมดังกล่าวแล้ว ทำให้การสอดแทรกแนวพระราชดำริเกือบตลอดทั้งเรื่องเป็นไปอย่างกลมกลืน ทั้งนี้ กฤษณา อโศกสิน ดำเนินความได้อย่างมีวรรณศิลป์ คือมีความพอเหมาะพอดี ไม่มากเกินไปจนกลายเป็นเอกสารโฆษณาชวนเชื่อหรืองานเขียนสารคดี อันจะทำให้เสียรสความเป็นนวนิยาย เช่นใช้การบอกผ่านคำพูดของฉานหลายตอน (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 225-224 ,135 ,61)

“...คือผมใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวงมารวมกับความ เป็นไปได้ของเราเองใจครับ...ก็เลยแบ่งที่ออกเป็น 4 ส่วน ตอน มีที่ 6 ไร่ ก็ขุดสระแค่ครึ่งไร่ พอมีที่ 20 ไร่ ก็เลยขุดสระ 2 ไร่...ปลูกบ้านกับโรงเรือนใช้สอยอีก 2 ไร่” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 61)

‘ถ้าพ่อไม่ได้ทฤษฎีใหม่และหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงก็อาจจะหลงทาง มัวไปโหมโมโหสันคิดว่าการลงทุน หุรหุรมันดีกว่า แต่แล้วก็จึงไปตามกัน’ ฉานบอกกับลูก (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 135)

“...งานเกษตรเป็นงานที่ละเอียด ต้องดูแลเหมือนเลี้ยงลูก ตั้งแต่พืชผักเล็กๆลงไปจนถึงผลไม้ โต ๆ ต้องอยู่กับมันตลอดวัน กับอีกเกือบครึ่งคืน คือต้องตื่นแต่ดึก...ลำบากครับ...ลำบาก... แต่เราทำตามเกษตรทฤษฎีใหม่ มีหลักเกณฑ์ในการทำ เดินตาม พระองค์ท่านไป...แล้วก็ได้ผลจริง ๆ...ได้ผลดีมาก...” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 225-224)

คำพูดของนายดัด “บ่อใหญ่ที่ฉาน...น้ำก็เริ่มใสแล้วไหล สะ...ไม่ต้องมัวคอยน้ำจากคลองชลประทาน เรามีน้ำของเราเอง สบายไป...เดินตามแนวพระราชดำรินี้ได้ผลทันตาเห็นเลยนะ ที่นี้ ก็รอฝนอย่างเดียว...” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 549)

คำบอกเล่าของ “นางมอน” หญิงชาวนา ตัวละครประกอบ ผู้หนึ่ง “...นาฉานนี้ไม่เคยใช้ปุ๋ยเคมีเลย คือมันแพงใจคุณ...สูราปุ๋ยเคมีไม่ไหว ก็ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทำปุ๋ยหมักไปเรื่อย ๆ...” “...แล้วอีกอย่าง แพนก็ทำตามทีในหลวงพูด เขาก็เลยทำปุ๋ยชีวภาพเอง ไม่เคยใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีเลยจ๊ะ” นางมอนยังกล่าวถึงนาของเพื่อนบ้านว่า “พวกนี้เค้าก็ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ตาม ๆ กันไป ทุกนาเหมือนกัน...เค้าว่าเค้าต้องทำตามในหลวง เพราะท่านเป็นคนทดลองทำมาก่อน เห็นผลแล้วถึงได้เอามาบอกให้ราษฎรทำ” “ไม่เชื่อในหลวงแล้วจะเชื่อใคร ...นักการเมือง ข้าราชการ ยังพูดจริงมั่งไม่จริงมั่ง แต่ในหลวงพูดจริงทุกอย่าง” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 242)

รวมทั้งคำพูดของเด็กชายฉาย ผู้ตั้งเป้าหมายว่าจะเป็นเกษตรกรเช่นเดียวกับพ่อ อันเป็นประหนึ่งการสะท้อนสำนึกของพสกนิกรในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงใส่พระทัยมุ่งมั่นพัฒนาและชุบชูชีวิตเกษตรกรไทย

“ฉายจะเรียนเกษตร จะสืบทอดอาชีพพ่อแน่นอน...แล้วอีกอย่าง ฉายรักในหลวง ฉายเห็นว่าสิ่งที่ท่านทำทุกอย่างนับตั้งแต่ช่วยชาวเขาให้เลิกปลูกฝิ่น จนกระทั่งการจัดการเกี่ยวกับต้นไม้น้ำ ดิน ฝนหลวง สอนให้เรารู้จักคำว่า พอมิ พอออยู่ พอกิน รู้จักคำว่าทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสานที่พ่อทำอยู่ทุกวันนี้ จนเราพอมิ พอออยู่ พอกินจริง ๆ...” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 143)

ในการเกิดพระเกียรติเพื่อเสนอว่าแนวพระราชดำริเกษตรกรรมทฤษฎีใหม่ เป็นดัง “ดวงไฟ” ฉายส่องให้ “น้ำ” คือพสกนิกรมีความผาสุกรุ่งเรือง ดังที่ดินดีพูดกับปู่ว่า “...เราเป็นน้ำใช้ใหม่ พระองค์ท่านเป็นแสงไฟฉายมา...น้ำก็จะเกิดประกายระยิบระยับขึ้นด้วยปัญญาและบารมีของดวงไฟใจปู่” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 287) กฤษฎา อโศกสิน ใช้กลวิธีนำเสนออย่างเรียบง่าย สอดคล้องกับบริบทที่เป็นการบทสนทนาตามปกติ มิได้ใช้ภาษาปลูกเร้าหรือพยายามชวนเชื่อโน้มน้าว ทั้งยังสอดคล้องกับความเป็นจริงคือการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในเรื่องใด ๆ นั้น มีปัจจัยเกี่ยวข้องหลายประการ ตัวละครที่เป็นเกษตรกรในเรื่องบางคนก็ประสบความสำเร็จเช่นฉาน บางคนก็ล้มเหลวเช่นนางมอม ด้วยสภาพปัญหาส่วนตัว

การเสนอสาระด้านแนวพระราชดำรินี้ในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นอีกจุดหนึ่งที่ดีว่าเหมาะสมและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน เพราะในการพูดโน้มน้าวมีหลักอยู่ว่า หากใช้ภาษาที่เข้มข้นเจืออารมณ์อาจได้ผลตรงกันข้ามกับความต้องการ คือแทนที่จะโน้มน้าวใจให้เชื่อหรือคล้อยตาม จะกลายเป็นความ ไม่เชื่อ ไม่ยอมรับฟัง ที่เรียกว่าผลสะท้อนกลับหรือผลบูมเมอแรง (Boomerang effect) (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2544, หน้า 174)

ตัวละคร

จุดเด่นที่มีส่วนอย่างสำคัญที่ไม่ทำให้นวนิยายเรื่อง น้ำฝนไฟ ไม่พาฝันจนดูเป็นเพ้อฝัน ก็คือตัวละครที่มีที่มาที่ไปเหมือนบุคคลจริง ทั้งมีพฤติกรรมอันสอดคล้องกับลักษณะนิสัยอย่างสมจริง

กฤษฎา อโศกสิน สร้างตัวละครหลัก คือ นายดีด และ ดินดี อย่างมีรายละเอียดรอบด้าน เป็นตัวละครหลายมิติที่มีชีวิตชีวา ภาพลักษณ์ของนายดีดคือผู้ชายชนิดที่ผู้ประพันธ์อธิบายว่าในสมัยก่อนเรียกว่า “ชายชาดีอาชาไนย” ด้วยลักษณะใจนักเลง

กล้าได้กล้าเสีย ฉลาด สู้ชีวิต ในขณะเดียวกันก็ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีเมตตา ไม่ข่มเหงผู้อื่น (ศรัณยา, 2554, หน้า 40) ดังคำพูดของนายดีดว่า “ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน งานของเราเป็นงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาชีวิตคน ยกฐานะพ่อค้าแม่ค้าขึ้นมาให้เขาอยู่ได้ ให้เขามีความสุขในตลาดของเรา ต้องถือเสมอว่าเขาเป็นมิตรเป็นญาติ อย่าขูดรีดเขา คอยคุมอย่าให้เขาเอาเปรียบคนซื้อ” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 60)

รวมทั้งอุปนิสัยในแง่มุมอื่น ๆ คือความรักลูกหลาน ความเสียสละทุ่มเทในการตัดสินใจ รู้จักผ่อนปรนในสถานการณ์ที่ควรทำให้มีความเป็นเหตุเป็นผลที่ตัวละครผู้นี้จะผู้สามารถสร้างตนจากความยากจนมาเป็นเจ้าของตลาดสดขนาดใหญ่ นอกจากนี้ นายดีดยังเป็นคนเจ้าคารม ทั้งด้วยวาจาเชือดเฉือนและคมคาย ขบขัน นายดีดจึงเป็นตัวละครที่มีเสน่ห์ดึงดูดใจผู้อ่านให้ทวนรำลึกถึงผู้สูงวัยที่อาจเป็นปู่ ตา หรือพ่อ ผู้เป็นศูนย์กลางความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวไทย แต่ขณะเดียวกัน ผู้เขียนก็ได้ปฏิเสธความจริงที่ว่า ผู้สูงวัยที่มั่งคั่งด้วยทรัพย์สินในโลกวัตถุนิยมเช่นนายดีดผู้นี้ จะมีได้รับเพียงความอบอุ่นจากลูกหลานเท่านั้น แต่ยังพ่วงเอาความร้อนรุ่มทางใจมาด้วย เพราะปัญหาที่จะต้องแบ่งทรัพย์สินรดกให้เท่ากัน “นายดีดหลับตานิ่ง นึกไม่ถึงเลยว่าในที่สุดทุกสิ่งก็มาสะดุดอยู่ที่เรื่องจริง คือเรื่องทรัพย์สินที่ต้องแบ่งให้เท่ากันเหมือน ‘แบ่งเค้ก’” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 237-236)

ส่วนความเป็นตัวละครหลายมิติของดินดีนั้น นอกจากจะประกอบด้วยบุคลิกลักษณะที่มีภาวะผู้นำ จึงได้รับความไว้วางใจจากปู่วางตัวเป็นทายาทผู้ดูแลสืบสานธุรกิจของตระกูลต่อไปแล้ว ในแง่อื่น ๆ ดินดีมีนิสัยรักง่ายหน่ายเร็ว ตี้อารมณ์ ปากไว เชือดเฉือน แต่โดยทั่วไป เขามีคุณสมบัติด้านบวกมากกว่า คือด้วยเนื้อแท้เป็นผู้มีจิตใจดี จึงมิได้ใช้วาจาเชือดเฉือนทำร้ายหรือทำลายใคร นอกจากการเจรจาแบบให้ความเจ็บ ๆ คัน ๆ แก่คู่กรณีในบางโอกาส นอกจากนี้ ชายหนุ่มรูปงามผู้นี้มีความอ่อนโยนด้วยความกตัญญู รักและทะนุถนอมปู่ผู้สูงอายุ ภายใต้ท่าที่เสมือนเป็น “คู่กัด” ที่ทั้งต่อปากต่อคำ ต่อล้อต่อเถียง ยั่วเย้า ด้วยฝีปากคม อันน่าจะเป็นมรดกทางพันธุกรรมจากปู่ คุณสมบัติประการหลังนี้เป็นความตั้งใจของ กฤษฎา อโศกสิน ดังที่เธออธิบายว่าเพื่อให้ นวนิยายเรื่องนี้มีรสชาติจากการโต้ตอบระหว่างปู่กับหลาน ซึ่งก็เป็นเช่นนั้นจริงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน ดังผลวิเคราะห์ด้าน บทสนทนา ที่จะกล่าวต่อไป

ตัวละครหลักอีกสองคนคือยลโฉมและยอดยิ่ง เป็นตัวละครหลายมิติที่ “เข้าแบบ” คือยลโฉมเป็นหญิงสาวสวย สดใส มีความเยาว์ต่อโลก พร้อมด้วยความประพฤติดังงามในกรอบ

ประเพณีไทย “แม่ไม่ต้องกลัวว่าโถมจะไปทำอะไรที่ไม่ควรทำ โถมก็รักเกียรติของตัวเองเหมือนกัน แล้วก็รักพ่อแม่มาก ๆ ไม่เคยคิดจะลดตัวเองไปให้คนเขาเหยียบย่ำเลยละค่ะ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 121) ทั้งนี้ผู้เขียนได้สร้างเหตุผลรองรับให้มีความเป็นไปได้ คือการได้รับการอบรมกล่อมเกลามาดีจากพ่อและแม่ นอกจากนี้ การเป็นนางเอก “แบบฉบับ” ก็มีได้ทำให้ตัวละครผู้นี้จิตใจดี เพราะภาพลักษณ์ของ โถมยังเป็นอุดมคติที่สังคมไทยเอ็นดูชื่นชม รวมทั้งการให้สืบลักษณะเป็นเด็กสาวสมัยใหม่ที่ดูสมจริง เช่น กล้าพูด กล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง อีกทั้งผู้แต่งยังสร้างปมให้ผู้อ่านต้องเอาใจช่วยให้เธอคลาดแคล้วจาก “แบดบอย” คือยอดยี้งที่มาติดพันเธออยู่

ส่วนยอดยี้งก็เป็น “ตัวร้าย” ได้เกือบสมบูรณ์ตามแบบฉบับของตัวละครฝ่ายร้าย คือกะล่อน มุ่งประโยชน์ส่วนตน เห็นแก่ได้ รวมทั้งมีจิตใจหยาบกระด้าง ขาดเมตตา และที่เลวร้ายยิ่งก็คือขาดความรักความกตัญญูต่อมารดา ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของคนจำนวนไม่น้อยในสังคมวัตถุนิยม ณ ปัจจุบัน โดยผู้ประพันธ์ให้เหตุผลรองรับว่า ยอดยี้งก็คือผลจากการถ่ายทอดหรือได้เห็นตัวอย่างจากบิดาของเขานั่นเอง จึงถือเป็นตัวละครที่มีความสมจริงผู้หนึ่ง

ตัวละครที่น่าสนใจอีกคนหนึ่งคือเด็กชายฉาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวละครอุดมคติทีเดียว เพราะมีความฉลาดเฉลียว มีความรู้คิด มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนคือ “ฉายจะเรียนเกษตร จะสืบทอดอาชีพพ่อแม่แน่นอน...” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 143) มีความรับผิดชอบเกินวัย รู้วิธีดำเนินงานเกษตรผสมผสานของพ่อตลอดจนสภาพปัญหา “เด็กชายวัยสิบสามปีผู้คุ้นชินกับปลา เบ็ด ไก่ พืชผักและไม้ผล ภายในเนื้อที่ยี่สิบไร่นี้ สามารถเล่ารายละเอียดและกรรมวิธีทุกขั้นตอนในการทำเกษตรผสมผสานได้คล่องแคล่ว” รวมทั้งทราบเหตุผลของพ่อที่ยังไม่คิดเรื่องการส่งออกผลิตผล (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 69)

แต่ความเป็นตัวละครอุดมคตินี้ก็ได้ดูเกินจริง เนื่องจากผู้เขียนสร้างเหตุผลรองรับ กล่าวคือนอกจากจะมีพ่อและแม่เป็นต้นแบบให้เห็นแล้ว เด็กชายยังได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่อีกอย่างเอาใจใส่ใกล้ชิด ทั้งได้รับการกล่อมเกลามาดีจากโรงเรียนที่ดีที่ฉานเสาะหาคัดเลือกอย่างพิถีพิถัน (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 553-552, 321) เมื่อประกอบกับท่วงทิวาจำน่าเอ็นดูแบบเด็กที่ทำตัวเป็นผู้ใหญ่ แต่ก็มีกิริยาอันได้รับการขัดเกลามาดี เด็กชายฉายจึงเป็นตัวละครผู้หนึ่งที่สร้างความประทับใจแก่ผู้อ่านได้มาก ดังเช่นเมื่อ **น้ำเล่นไฟ** กำลังตีพิมพ์ในนิตยสาร **สกุลไทย** ในช่วง พ.ศ. 2553-2552 ได้มีผู้อ่านรายหนึ่งบอกเล่ามาทางนิตยสารว่า เด็กชายชาวอเมริกันชื่อโรลีย์ วัย 8 ขวบ

ชอบฟังมารดา ซึ่งเป็นสตรีไทย เล่าเรื่อง **น้ำเล่นไฟ** และชื่นชอบตัวละครในเรื่องมาก โดยเฉพาะฉายและดินดี “โรลีย์จึงอยากเป็น ‘น้องฉาย’ อยากสอยมะม่วง อยากรู้จักตะกร้อสอยมะม่วง อยากไปช่วยแม่ดวงแก้วขายของในตลาด อยากไปดูปลีกล้วยของ ‘พี่ดินดี’ เมื่อคุณปู่มาเยี่ยม โรลีย์ก็ขอไปนอนด้วย โดยจะนอนหน้าเตียงของปู่ เหมือน ‘พี่ดินดี’ ทั้งยังมีความตั้งใจว่าเมื่อโตขึ้น เขาจะขับรถให้ปู่ นั่ง เลียนแบบดินดีอีกด้วย (พจนพร, 2553, หน้า 61)

กล่าวโดยสรุป ตัวละครสำคัญใน **น้ำเล่นไฟ** เป็นตัวละครที่น่าสนใจมีชีวิตชีวาและพร้อมด้วยความสมจริง จัดเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ไม่ทำให้นวนิยายเรื่องนี้มีความพาฝันเกินพอเหมาะพอดี ทั้งดึงดูดใจผู้อ่านให้ติดตามเรื่องได้อย่างเพลิดเพลินบันเทิง

ฉาก

นวนิยายเรื่อง **น้ำเล่นไฟ** กำหนดเรื่องราวให้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เป็นปัจจุบัน คือพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสารในระหว่าง พ.ศ. 2553-2552 (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้าปกใน) โดยใช้ฉากทั้งที่เป็นช่วงเวลาและสภาพแวดล้อมทั้งหมดเป็นเพียงส่วนเสริมสร้างบรรยากาศของเรื่องให้มีสีสันขึ้นเท่านั้น เช่น เมื่อตัวละครไปเที่ยวตลาดน้ำก็มีบรรยายสภาพของตลาดน้ำ (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 106) การบรรยายทัศนียภาพยามเช้าเมื่อตัวละครขับรถเดินทางในยามเช้าตรู่ (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 161) เป็นต้น ฉากของนวนิยายเรื่องนี้จึงไม่มีความโดดเด่นหรือมีความสำคัญแต่อย่างใด คงเพียงทำหน้าที่ให้ทั้งภาพและความสละสลวยของถ้อยคำภาษา ด้วยความพิถีพิถันคัดสรรคำและความ ในความเป็นกฤษณา อโศกสิน

ถนนคอนกรีตขาวกระจ่างด้วยแสงเดือนที่สาดจับต้นไม้ใบหญ้าสะใหญ่กลางบ่อเล็ก สะท้อนประกายวาววับ ผ่านมาจับนัยน์ตา เมื่อหันหน้าไปทางไร่ ทุกหยาดเหงื่ออยู่ในนี้...ในน้ำ ในแสงไฟ ในแสงดาวและแสงจันทร์ ยามเมื่อลมพัดมา น้ำที่เคยนิ่งเริ่มพริ้วพรายด้วยระลอกทั้งริ้วเล็กริ้วใหญ่ กระทบแสงที่คนทำหรือแสงจากธรรมชาติเกิดประกายแวววาวพราวนัยน์ตา กลายเป็นภาพที่เปลี่ยนไปจากน้ำนิ่งเมื่อครู่ก่อน (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 204-203)

แดดแดดกล้าจนน้ำกว้างเหมือนแผ่นแก้ว ยามกระทบแสงอาทิตย์จึงแวววาวระยับระยับประหนึ่งแก้ว แต่ละหยดโดดเด่นมาแล้วบินได้ บินเป็นหมู่เป็นกลุ่มคล้ายแมงปอปีกคริสตรัลร่อนระริกรออยู่เหนือบ่อดินที่น่าจะเรียกบึงใหญ่มากกว่า (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 347)

ยามเมื่อลมพัดมาพาเอาระลอกน้ำในนาทุ่งแล่นลือลิว พลิวตามกัน ครั้นกระทบแสงอาทิตย์อันกราดกล้า ก็ยิ่งสะท้อนประกายพาให้น้ำระยับระยับจับจับนัยน์ตาเจริญใจ (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 191)

ท้องฟ้าเมื่อครู่ที่ดูร้อนแรงด้วยแสงแดด เริ่มจางลง ฟาหน้าร้อนบรรเจิดบรรจงด้วยเมฆขาวบาง ลอยคว้างเพียงต่ำ ๆ หากล้าขึ้นไปกลายเป็นสีฟ้าใส สูงโปร่งโล่งลึบสวยสะอาด” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 322)

บทสนทนา

บทสนทนา เป็นอีกส่วนประกอบที่กฤษณา อโศกสิน ประสบความสำเร็จตามความตั้งใจที่จะให้เป็นรสชาติสำคัญอีกด้านหนึ่งของนวนิยายเรื่องนี้ (ศรีธัญญา, 2554, หน้า 48) กล่าวคือเป็นส่วนที่ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน สอดคล้องกับอารมณ์ของเรื่องแนวพาฝัน กับทั้งเป็นส่วนสร้างเสริมให้ตัวละครสำคัญมีชีวิตจิตใจ โดยสอดรับกับบุคลิกหรืออุปนิสัยของตัวละครผู้พูดอย่างสมจริง บทสนทนาดังกล่าวนี้นับเป็นบทพูดระหว่างดินดีกับนายดัดที่ผู้เขียนปูพื้นไว้ว่าทั้งคู่เป็นผู้มีฝีมือปากคม อีกทั้งเป็นความตั้งใจของดินดีที่จะเผยยั่วให้ปุ๋ยชรามีความตื่นตัว ต้องใช้สมองในการประคอง ดังเช่นการพูดต่อปากต่อคำระหว่างหลานกับปู่ในหลายต่อหลายตอน

“...ขออนุญาตไม่เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์พร้อมปู่ได้ไหม”

“เออ..ได้...ตัวข้าจะได้เบาหน่อยไง ขึ้นมีเอ็งมาเกาะอีกคน นึกดูซิว่าข้าจะขึ้นแบบไหน” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 43-42)

เมื่อหลานชายนวดขาให้ “นั่นคิมหรืออะไรวะดี..เบา ๆ หน่อยก็ได้...อย่าเอาความแค้นมาลงที่ข้าข้า”(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 50) และในตอนอื่นๆ

“ปู่ต้องอายุยืนๆนะปู่เนะ” หลานชายคนโตส่งเสียง “ถึงร้อยยังดี”

“อยู่ให้พวกเอ็งโขกสับนั่นหรือ” ปู่ของเขาแว้ดเสียงใส (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 81)

“เจ้าของตลาดตัวอย่าง ไม่คิดเอาเปรียบพ่อค้าแม่ค้า ไม่คิดตบตาผู้บริโภคนะ...เพราะงั้น เวลาเวรดาท่านกวักมือเรียกให้ปู่ขึ้นไปอยู่กับท่านละก็ อย่าลืมบอกผมด้วย”

“ต้องคิดดูก่อน” นายดัดยักท่า “อย่าลืมนะข้าเป็นประธานกรรมการ ข้ามีสิทธิ์คัดคน ใครปากมากคัดออก ใครเรื่องมากเตะออก” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 99)

“วันนี้เอ็งพาข้าไปบ้านลูกข้าหน่อยปะไร...ให้คนแก่ขึ้นสวรรค์นะได้บุญนะ...เอ็งจะได้มรดกข้า..ได้เมียเป็นนักธุรกิจใหญ่ใกล้....

“ก็บอกแล้วไงว่าปู่ได้ขึ้นสวรรค์แน่ คนที่ทำมรดกไว้ให้ใครต่อใครแบ่งกันได้แต่ไม่กีดกันฆ่ากันตายเสียก่อนนะเวรดาไม่ควรให้รางวัลหรือหอกหรือปู่ เสียอย่างเดียวก็น่าจะมีเมียไม่ไหว ไม่ว่าจะ เป็นลูกใครก็ไม่ไหวแล้ว ไม่ใช่เธอ”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 229)

“ปลาหุ้ยดื้อสักร้อยไหมปู่”

“ถ้าเป็นไส้เอ็งจะอ่อยกว่านี้”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 333)

“เป็นอันว่าเอ็งลอลำทั้งขึ้นทั้งลงเลยใช่ไหม ได้ของที่ยอยากได้ แต่ไม่ต้องจ่ายเงิน”

“ปู่ก็รู้นะว่าวิธีนี้คืออาชีพของทายาท”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 368)

เมื่อนายดัดคะยั้นคะยอจะซื้อเสื้อให้ยลโฉม แต่ดวงแก้วห้ามไว้ ดินดีก็เผยยั่วว่า “ให้ปู่จ่ายมั่งดีกว่า...ไม่ได้จ่ายอะไรมายี่สิบปี เห็นจะได้”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 104)

การสนทนาแนวยั่วเย้าต่อล้อต่อเถียงอันสร้างอารมณ์ขันแก่ผู้อ่านดังนี้ ปรากฏโดยตลอดเรื่อง บางโอกาส นายดัดก็พูดแซวตัวละครอื่นด้วยตามประสาคนปากกล้า เช่นเมื่อตำลผู้เป็นบุตรชายเตือนให้เดินอย่างระมัดระวังเพราะเกรงผู้ชราจะหกล้ม นายดัดก็เปรยว่า “เวรกรรมของข้าที่มีทั้งลูกทั้งหลานบังเกิดเกล้า...มันสอนข้าทั้งพ่อทั้งลูก”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 64)

และอีกตอนหนึ่ง ตำลถามว่า “เมื่อคืนหลับสนิทไหมละ ร้อนไหมพ่อ” นายดัดก็ตอบว่า “โลกร้อนกว่าข้าก็แล้วกัน”

(กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 97)

ในขณะเดียวกัน ผู้ประพันธ์ก็ใช้คำพูดของนายดัดแสดงความจริงของชีวิตในฐานะผู้อาวุโส ที่ได้ผ่านประสบการณ์ร้อนหนาวของชีวิตมานาน เช่น “เงินทุกบาท ดินทุกตารางวา ถ้าเราทำให้มันเย็น มันก็เป็นน้ำ ถ้าเราทำให้มันร้อน มันก็เป็นไฟ” (กฤษณา อโศกสิน, 2553, หน้า 51)

สำนวนภาษา

เป็นที่ยอมรับกันว่า กลุขณา อโศกสิน มีความพิถีพิถันในการใช้ภาษา สำนวนภาษาของนวนิยายเรื่องนึ่งจึงราบรื่น สละสลวยทั้งเชิงบรรยายและพรรณนา โดยเฉพาะในหลายฉากที่เป็นฉากธรรมชาติก็พิรงพรายไพเราะดังกล่าแล้วข้างต้น รวมทั้งการเสนอภาษาสวย ๆ ที่ให้จินตภาพ ซึ่งนักอ่านรุ่นใหม่อาจไม่เคยคุ้นกันแล้ว เช่น “ท่ามกลางแสงอาทิตย์อุทัย” และ “ในยามตะวันรอนอ่อนแสง” (กลุขณา อโศกสิน, 2553, หน้า 323 ,159)

ยิ่งไปกว่านั้น เช่นเดียวกับผลงานทุกเรื่องของกฤษฎา อโศกสิน ที่จะมีการเสนอประดิษฐ์การทางภาษา เช่นโวหารภาพพจน์ “ผู้คนสมัยที่โลกวิ่งไม่เหลียวหลัง” “ลมหายใจชิงกันพรุชชีนมาราวกับก่อนหน้านี้อากาศไม่เคยมีอยู่ในโลก” (กฤษฎา อโศกสิน, 2553, หน้า 24 ,20) และ “...ระหว่างที่คนเราค่อยๆเดินจากวัยผ้าอ้อมมาจนถึงวัยตาฟางนะ...” (กฤษฎา อโศกสิน, หน้า 87) รวมทั้งคำคมอันเป็นแง่คิดเกี่ยวกับชีวิต เช่น “ผู้คนปัจจุบัน

ล่อแหลมกับสิ่งที่มีอาจจะขาดอยู่เสมออันก็คือ “ชื่อเสียงสุจริต” และ “แบ่งสมบัติ แบ่งหน้าที่ แบ่งอำนาจ แบ่งสถานภาพนั้น แบ่งง่ายกว่าแบ่งความรักความผูกพัน แบ่งง่ายกว่าความชื่นชมศรัทธา” (ภฤชนา อโศกลิน, 2553, หน้า 444 ,359)

ผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่า น้ำเล่นไฟ มีองค์ประกอบทางวรรณศิลป์อันโดดเด่น สอดคล้องกับความเห็นของนักเขียน นักวรรณกรรมดังกล่าวแล้ว นวนิยายโรแมนติกเรื่องนี้จึงดึงดูดใจผู้อ่านจำนวนมาก ทั้งด้วยความสนุกสนานในการติดตามครครลงชีวิตของตัวละคร ความอึดอัดด้วยความชื่นชมและความหวังในความดีและคนดี และทั้งช่วยให้ความสุขด้วยความฝันที่จะพบ “พรุ่งนี้ที่ดีกว่า”

และเหนืออื่นใด ความมีคุณค่าในฐานะนวนิยายเรื่องหนึ่งที่
สอดแทรกการจดจารจารึกพระเกียรติคุณของพระราชผู้ยิ่งใหญ่
พระองค์หนึ่ง ที่โลกต้องแซ่ซ้องปดิสรรเสริญ...ตราบชั่วกาลนาน

บรรณานุกรม

ก่อนขึ้นริมทาง. (11มิถุนายน 2555). คลื่นคนวรรณกรรม **คมชัดลึกออนไลน์**. สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2555, จาก

<http://www.komchadluek.net/detail/120302/20120115/%E0%B8%84%8E%0B%8A%5E%0B%8B%7E%0B%88%9E%0B%99%8E%0B%84%8E%0B%99%8E%0B%8A%7E%0B%8A%3E%0B%8A%3E%0B%93%8E%0B%81%8E%0B%8A%3E%0B%8A%3E%0B%8A1:%E0B%8A%3E%0B%8B%2E%0B%87%8%E0B%8A%7E%0B%8B%1E%0B%8A%5E%0B%99%8E%0B%8A%3E%0B%8B%2E%0B%98%8E%0B%8B%4E%0B%9%8B2555.html>

กฤษณา อโศกสิน [นามแฝง]. (2553). *น้ำเต้าหานี้*. กรุงเทพฯ: เพื่อนดี.

การพิมพ์-นักเขียน นักประพันธ์-สุกัญญา ชลศึกษ์. (ม.ป.ป.). Creative Culture Thailand. สืบค้นเมื่อ 20

พฤษภาคม 2555, จาก http://www.creativeculturethailand.com/_page.php?sub_id=3807

ข้อกำหนด ตลาดสด น่าซื้อ. (ม.ป.ป.). กรมอนามัย. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2555, จาก <http://hpc4.anamai>.

moph.go.th/market/specification.html

น้ำเล่นไฟ"ภรรยา อโศกสิน คว้านยายตีเด่น. (3 มีนาคม 2554) การเมือง การศึกษา. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 18

มีนาคม 2555 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/Education>

/380132/20110303/%E%0B%99%8E%0B%89%9E%0B%8B%3E%0B%80%9E%0B%8A%5E%0B88%9
%E%0B%99%8E%0B%84%9E%0B%8F%E%0B%81%8E%0B%8A%4E%0B%8A%9E%0B%93%8E%0
B%8B2E%0B%8AD%E%0B%82%9E%0B%8A%8E%0B%81%8E%0B%8AA%E%0B%8B%4E%0B%99%8E
%0B%84%8E%0B%8A%7E%0B%89%9E%0B%8B%2E%0B%99%8E%0B%8B%4E%0B%8A%2E%0B8
%B%2E%0B%8A%2E%0B%94%8E%0B%8B%5E%0B%80%9E%0B%94%8E%0B%88%9E%0B%8
99.html

- นายอิส เมฆชรา [นามแฝง]. น้ำเล่นไฟ กฤษณา โอโศกสิน. (7 มีนาคม 2554). Blogging. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=itsarawut&month=032011&date=08&group=1&gblog=133>
- ประภัสสร เสวิกุล. (26 กรกฎาคม 2554). “น้ำเล่นไฟ” นวนิยายโดย “กฤษณา โอโศกสิน” ใน RYT9 อาร์วายทีไนน์ สืบค้น เมื่อ 20 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.ryt9.com/s/prg/1198946>
- ไพลิน รุ่งรัตน์[นามแฝง]. (2549). แกะลายไม้หอม พิมพ์ครั้งที่สอง. กรุงเทพฯ: ณ เพชรสำนักพิมพ์.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2554). น้ำเล่นไฟ. ใน ศาลาเก้าเหลี่ยมยอดมงกุฎของ กฤษณา โอโศกสิน. กรุงเทพฯ: เพื่อนดี. 28-14.
- ศรัณยา [นามแฝง]. (2554). สัมภาษณ์พิเศษ: กฤษณา โอโศกสิน หล่อหลอม ‘น้ำเล่นไฟ’ ในยุคสังคมไทยหาด้านแบบ. **สกุลไทยรายสัปดาห์**. 48 ,42-38 .(2946)57.
- สิทธา พินิจภูวดล. (2516). แนวโน้มของวรรณกรรมไทยปัจจุบัน. ใน รายงานการสัมมนาการสอนวรรณกรรมไทย **ปัจจุบันระดับอุดมศึกษา**. หน้า78-77. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หม่อมหลวงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2522). **วิเคราะห์วรรณคดีไทย**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อนิล [นามแฝง]. (2553). ปากกาพาที **สกุลไทย**. 61 .(2926) 47.
- อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท. (2544). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ พิมพ์ครั้งที่สอง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Barnet, Sylvan, Morton Berman, and William Burto, (1961). **An introduction to literature**. Third ed. Boston: Little Brown and Company.
- Hatch, Donna .(February 2012 ,14). What is love. **Donna Hatch. Blogspot**. Retrieved June 2012 ,17, from <http://dannahatch.blogspot.com/02/2012/what-is-love.html>
- Fisher, Maryanne. (July 2010 ,16). How Much Do Romance Novels Reflect Women's Desires?I. **Psychology Today**. Retrieved June 2012 ,18, from <http://www.psychologytoday.com/blog/loves-evolver/201007/how-much-do-romance-novels-reflect-womens-desires>